М. В. Тимошенко,
к. т. н., доцент, Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро
ORCID ID: 0000-0002-0288-9750

DOI: 10.32702/2306-6806.2020.12.21

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ СЕРЕДНЬОСТРОКОВОГО БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

М. Tymoshenko,
PhD in Technical Sciences, Associate professor, University of Customs and Finance, Dnipro

PROSPECTS FOR THE INTRODUCTION OF MEDIUM-TERM BUDGET PLANNING AT THE CURRENT STAGE OF UKRAINIAN ECONOMY DEVELOPMENT

У статті здійснюється розкриття ключових переваг механізму середньострокового бюджетного планування в рамках вдосконалення бюджетного процесу. Оцінюється перспективність введення даної системи в українських реаліях формування, прогнозування та виконання бюджетів всіх рівнів. Аналізується теоретична й методологічна база досліджень вітчизняних науковців у сфері середньострокового бюджетного планування.

Визначається ключова проблематика реалізації цього механізму бюджетного планування на сучасному етапі розвитку національної економіки та бюджетних відносин в Україні. Аналізується ефективність короткострокового бюджетного планування в Україні на прикладі виконання державного бюджету за період із 2014 року по другий квартал 2020 року включно. У загальних висновках по роботі здійснюється структуризація перспектив запровадження середньострокового бюджетного планування на сучасному етапі розвитку економіки України.

This article reveals the key advantages of the mechanism of medium-term budget planning as part of improving the budget process. The prospects of introduction of this system in the Ukrainian realities of budgeting, forecasting and execution of budgets of all levels are estimated. The theoretical and methodological background of researches of domestic scholars in the field of medium-term budget planning is analysed.

The key issues of implementation of this mechanism of budget planning at the present stage of development of the national economy and budget relations in Ukraine are determined. The efficiency of short-term budget planning in Ukraine is analysed on the example of state budget execution for the period from 2014 to Q2 2020 inclusive. The general conclusions of the article provide structuring of prospects of introduction of average-term budgetary planning at the present stage of development of economy of Ukraine.

The principal issues of implementing this mechanism of budget planning in the present-day national economy and budget relations in Ukraine are determined. The efficiency of short-term budget planning in Ukraine is analyzed on the example of state budget implementation for the period from 2014 to 2019 inclusive.

In the general conclusions of the research the structuring of prospects of introducing the medium-term budgetary planning at the present stage of Ukraine's economic development is carried out.

The article determines that the key problem in the implementation of the medium-term budget planning system in Ukraine is not administrative and regulatory constraints but the inability to ensure sustainable economic development. Currently, there exist significant problems in the context of short-term budget planning — the majority of budgets in recent years largely do not meet the indicators set forth in the drafts of state budgets. This makes it possible to understand that in fact currently it is possible to introduce a system of medium-term budget

planning in Ukraine. However, the effectiveness of this budget process mechanism will be low, and in fact it will be implemented at the level of short-term planning with continuous adjustment of the project and planning indicators of the state and local budgets.

Ключові слова: бюджетне планування, державний бюджет, бюджетування, середньострокове бюджетне планування.

Key words: budget planning, state budget, budgeting, medium-term budget planning.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Стрімкий розвиток економічних процесів у системі світового господарства формує необхідність вдосконалення механізмів фінансового планування в рамках державних фінансів з метою підвищення ефективності збирання доходів та використання видатків Державного бюджету [5; 7]. В умовах обмеженості фінансових ресурсів виникає необхідність підвищення ефективності здійснення бюджетних видатків [6]. Одним із ключових елементів стабільного функціонування фінансової системи держави є механізм середньострокового бюджетного планування на 3—5 років [1; 9; 11]. Така система реалізована в більшості країн з розвинутою економікою, що дозволяє забезпечувати відповідний рівень сталого розвитку фінансової системи зокрема та економіки держави загалом в середньостроковому періоді [2; 8]. Враховуючи інтеграційну спрямованість України в рамках приєднання до європейського економічного простору запровадження цієї системи є необхідним елементом розвитку нашої держави, що і обумовлює актуальність теми наукового дослідження.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання середньострокового бюджетного планування вже довгий проміжок часу є активним об'єктом дискусій вітчизняних вчених-економістів.

Питання сучасного стану реалізації механізму середньострокового планування присвячені праці таких вчених: О.І. Дем'янчук, А.Ю. Довгополова, Н.Ю. Мельничук, К.В. Павлюк, О.О. Шапоренко, І.Є. Чуркіна, В.С. Коваль.

Середньострокове бюджетне планування як невід'ємний атрибут стратегічного управління економікою розглядають такі науковці: С.С. Гасанов, В.П. Кудряшов, Р.А. Балакін, Н.М. Давиденко, М.В. Горобчук, А.Ю. Довгополова.

Перспективи впровадження механізму середньострокового бюджетного планування в своїх наукових працях досліджували такі вчені: Нечипоренко А.В., Онищенко І.А.

Іноземний досвід середньострокового бюджетного планування та можливість його впровадження в українських реаліях розглядали, такі науковці: І.В. Барішевська, Т.А. Костенко, Н.В. Вrabіє, О.О. Ляхович, Дзюба В.І.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є розкриття ключових перспектив впровадження зазначеного механізму бюджетного планування, та аналіз існуючих ризиків щодо реалізації стратегії середньострокового бюджетного планування на сучасному етапі розвитку національної економіки України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

В Україні відбувається чергова спроба впровадження середньострокового бюджетного планування. Середньострокове бюджетне планування — це підхід до планування й управління державними фінансами, який розширює горизонт для формування бюджетної політики на три — п'ять років і дозволяє планувати та прогнозувати бюджетні доходи та видатки, необхідні для реалізації стратегічних цілей бюджетної політики держави в середньостроковій перспективі [4]. На сучасному етапі розвитку України виникає низка невирішених проблем у бюджетному процесі. Щороку український уряд вносить нові корективи в етапи формування та затвердження бюджету для поліпшення ефективності його реалізації. Рішучим упровадженням є зміни в Бюджетному кодексі, а саме перехід на середньострокове бюджетне планування терміном у три роки. 31 січня 2017 р. Вер-

Рис. 1. Ключові переваги механізму середньострокового бюджетного планування

Джерело: [3].

Рис. 2. Показники виконання дохідної частини Державного бюджету в 2014—2019 рр. (проект бюджету та фактичне виконання)

Джерело: [12—17].

ховна Рада України ухвалила розроблений Міністерством фінансів так званий "пілотний" проект змін до Бюджетного кодексу "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України", що передбачає перехід на середньострокове бюджетне планування, визначене на державному та місцевому рівнях [3].

Основні засади середньострокового бюджетного планування в Україні регулюються ст. 21 Бюджетного кодексу України, Законом України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України", Законом України "Про державні цільові програми" та іншими нормативними актами. Періодом планування визначено плановий та наступні за плановим два бюджетних періоди, тобто при формуванні проекту бюджету показники розраховуються на три роки. Однак до останнього часу такі прогнози були неефективними, тож щороку складалися нові, не пов'язані з попередніми. Наразі Кабінет Міністрів України ініціює зміни до законодавства в частині запровадження середньострокового бюджетного планування, що актуалізує питання визначення його переваг, аналізу необхідних змін до законодавства, оцінки впливів на всіх зацікавлених сторін із урахуванням найкращого зарубіжного досвіду [10]. В контексті пред-

метного розкриття сутності механізму середньострокового бюджетного планування, здійснимо розкриття та аналіз ключових переваг даної системності, задля чого скористаємося нижченаведеною схемою (рис. 1).

Фактично запровадження середньострокового планування в сфері бюджетних відносин дає змогу суб'єктам економічних відносин здійснювати середньострокове планування з урахування тенденцій в податковому та фінансовому законодавстві на 3—5 років вперед, що в свою чергу формує фундамент для стабільного зростання валового внутрішнього продукту країни. До того ж середньострокове планування в значній мірі покращує процес адміністрування процесу сплати податків і зборів, як фіскальними органами так і економічними суб'єктами.

Задля розуміння масштабів проблематики у сфері невідповідності проектних і фактичних показників у сфері середньострокового бюджетного планування у реаліях сучасного розвитку економіки України проаналізуємо показники виконання дохідної частини Державного бюджету в 2014—2019 рр. (рис. 2).

Як можна побачити із вищенаведеної діаграми, весь період дослідження фактичні доходи перевищували планові, окрім 2014 року (що було зумовлено початком ро-

Рис. 3. Показники виконання видаткової частини Державного бюджету в 2014—2019 рр. (проект бюджету та фактичне виконання)

Джерело: [12—17].

Таблиця 1. Ефективність виконання державного бюджету України в 2014–2019 рр.

Показник	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Доходи (% від проєкту)	90,34	112,36	103,55	108,54	101,11	97,29
Видатки (% від проєкту)	93,08	109,28	102,56	122,57	99,42	96,67

Джерело: [12–17].

сійсько-української війни та частковою дестабілізацією економіки держави), та 2019 року (що було зумовлено передусім, значним дорожчанням національної валюти відповідно до долару США).

У середньому за зазначений період фактичні доходи бюджету були відмінні на 6–7% від доходів вказаних у проєкті бюджету. В 2014 році (-10%), у 2015 році (+12%), у 2017 році (+9%).

Аналогічним чином проаналізуємо показники виконання видаткової частини Державного бюджету України за період із 2014 року по 2019 рік відповідно (рис. 3).

Відповідно до вищенаведеної діаграми фактичні видатки бюджету були нижчими за проєктні показники у 2014 та 2018–2019 роках. Насамперед це було пов'язано із невиконанням дохідної частини Державного бюджету України у 2014 та 2019 роках (причини чого наведені вище при аналізі дохідної частини бюджету).

В середньому за даний період фактичні видатки Державного бюджету України були відмінні на 7–8% від видатків вказаних у проєкті бюджету. В 2014 році (-7%), у 2015 році (+9%), у 2017 році (+23%).

Розглянемо ефективність виконання державного бюджету України за період із 2014 року по 2019 рік у контексті відповідності фактичних доходів і видатків до доходів і видаткам вказаним у проєкті Державного бюджету (табл. 1).

Як можна побачити із вищенаведеної таблиці 1 лише у 2018 році спостерігається відповідність проєктних показників показникам фактичного виконання. В інші періоди спостерігається значне перевиконання/недовиконання планових показників як за доходами, так і за видатками державного бюджету України.

Фактично аналіз ефективності виконання бюджетів відповідно до проєктів Державного бюджету України в короткостроковому періоді свідчить про існуючу проблематику в сфері запровадження механізму середньострокового планування в контексті осучаснення бюджетного процесу.

Невідповідність фактичних показників проєктом на 10–20% у короткостроковому періоді формує значну загрозу в сфері впровадження середньострокового бюджетного планування. Серед ключових чинників негативного впливу, що здійснюють стримують повноцінне запровадження цього механізму, слід відмітити такі фактори:

1. Зовнішні загрози:

— впровадження нових карантинних обмежень (як у світі, так і в Україні) в контексті потенційного погіршення ситуації із захворюваністю на COVID-19, що призведе до скорочення економічної активності і як наслідок скорочення доходів бюджету;

— потенційна загроза загострення військового конфлікту на сході України, що призведе до скорочення доходів державного бюджету та зростання видатків на оборонний сектор та сектор соціальної компенсації;

— погіршення ситуації у сфері управління державним боргом України з урахуванням ймовірності часткового (чи повного) згортання міжнародного кредитування (та фінансової допомоги).

2. Внутрішні загрози:

— неефективна грошово-кредитна політика, що може призвести до знецінення національної валюти відносно долара США й активізації інфляційних процесів;

— потенційне зростання корупційної складової в системі фінансово-економічних відносин, що знизить

надходження до Державного бюджету України та збільшить обсяги тіньової економіки;

— формування додаткового бюрократичного та фінансового навантаження на малий та середній бізнес, за рахунок запровадження обов'язкового використання РРО з 2021 року для більшості підприємців на спрощеній системі оподаткування, що в значній мірі може знизити надходження до місцевих бюджетів;

— недостатня кількість спеціалістів у сфері фінансового планування та прогнозування на містах, що не дозволить здійснювати якісний процес бюджетного планування в контексті формування проєктів місцевих бюджетів;

— сировинна спрямованість експорту. Значною мірою Україна експортує товари із низькою доданою вартістю, у той час як імпортує технологічні групи товарів, що знижує рівень податкових надходжень до бюджету та створює загрози у сфері дефіциту зовнішньої торгівлі;

— значні обсяги зовнішнього боргу. Необхідність щорічного обов'язкового фінансування державного боргу за рахунок бюджету (на рівні 10–20% від дохідної частини), створює значні загрози в системі запровадження середньострокового бюджетного планування, через зростання видаткової частини на фінансування зовнішніх і внутрішніх боргів минулих періодів.

Фактично можна визначити, що ключовою проблемою в сфері запровадження системи середньострокового бюджетного планування в Україні є не адміністративно-нормативні обмеження а неспроможність забезпечення сталого економічного розвитку.

Проте запровадження системи середньострокового бюджетного планування насамперед має бути зорієнтоване на досягнення позитивного соціально-економічного результату, зокрема формування економічного зростання [18] (саме в цьому полягає узагальнена результативність середньострокового планування).

Адекватна фіскальна консолідація з дотриманням фіскальної стійкості, яка є підґрунтям економічного зростання, має здійснюватися в рамках стратегічного середньострокового планування (з опрацюванням стратегії в середньостроковому часовому інтервалі).

Система середньострокового планування мусить актуалізуватися за перманентного моніторингу критеріїв фіскальної стійкості [19].

У такий спосіб має здійснюватися реальна імплементація системи середньострокового планування через організацію циклічного ітераційного процесу — вдосконалення системи середньострокового планування — проведення оптимальної фіскальної консолідації — підвищення фіскальної стійкості. Таким чином повинне відбуватися становлення соціальної держави.

На сьогодні існує значна проблематика в контексті реалізації короткострокового бюджетного планування — більшість бюджетів останніх років значною мірою не відповідають показникам, що були закладені в проєкти Державних бюджетів. Це дає змогу зрозуміти, що фактично запровадити систему середньострокового бюджетного планування в Україні на сьогодні можливо, проте ефективність цього механізму бюджетного процесу буде низькою, та фактично буде реалізовуватися на рівні короткострокового планування із постійним коригуванням проєктних та планових показників Державного та місцевих бюджетів.

ВИСНОВКИ

Як підсумок цієї наукової статті можна зробити такі висновки:

1. Середньострокове бюджетне планування є дієвим механізмом управління фінансовою системою держави у країнах із розвинутою економікою. Планування бюджету на 3—5 років вперед дає змогу забезпечити сталий розвиток економіки держави та сформувати важелі впливу на активізацію процесів у сфері ділової активності та споживчого попиту.

2. На сьогодні впровадження системи середньострокового планування в Україні стикається із системними факторами обмежувального впливу. Серед таких факторів необхідно виділити зовнішні (загроза загострення бойових дій, погіршення ситуації із захворюваністю на COVID-19) та внутрішні (корупційно-бюрократичний вплив, падіння темпів економічного зростання та ділової активності, недостатність кваліфікованих кадрів у сфері державних і місцевих фінансів).

3. Фактично можна визначити, що впровадження системи середньострокового планування в Україні на сьогодні не зможе стабілізувати ситуацію у сфері державних фінансів, через різні фактори впливу, навіть за короткострокового планування керуючі органи не здатні забезпечити відповідності проектних та планових показників дохідної і видаткової частини бюджету.

Література:

1. Баришевська І.В., Костенко Т.А., Вrabіє Н.В. Середньострокове бюджетне планування: зарубіжний досвід та перспективи запровадження в Україні. Інфраструктура ринку. 2019. № 36. URL: <https://doi.org/10.32843/infrastuct36-4> (дата звернення: 27.10.2020).

2. Гасанов С.С., Кудряшов В.П., Балакін Р.А. Реформування фіскальної системи України у контексті євроінтеграційних процесів. Фінанси України. 2015. № 2. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php?doc_id=1647876 (дата звернення: 27.10.2020).

3. Давиденко Н.М., Горобчук М.В. Середньострокове планування у поліпшенні бюджетної політики в Україні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2019. № 8. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvmgu_eim_2019_38_8.pdf (дата звернення: 27.10.2020).

4. Дем'янчук О.І. Середньострокове бюджетне планування в Україні. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". 2018. № 10. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Economy/article/view/2011/1808> (дата звернення: 27.10.2020).

5. Довгополова А. Ю. Середньострокове бюджетне планування як складова фінансового стратегічного управління. Міжнародний досвід середньострокового бюджетного планування: уроки для України: зб. матер. наук.-практ. семінару, 26 лют. 2020 р. / Університет державної фіскальної служби України, Навч.-наук. ін-т фінансів, банківської справи. Ірпінь, 2020. С. 16—19.

6. Ляхович О.О., Дзюба В.І. Середньострокове бюджетне планування: світовий досвід та вітчизняна практика. Збірник наукових праць МНПР. 2019. URL: <https://rep.polessu.by/handle/123456789/14689> (дата звернення: 27.10.2020).

7. Мельничук Н.Ю. Реалії бюджетного планування в Україні в останні роки. Вісник ОНУ ім. Мечникова. 2019. № 4. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vonu_econ_2019_24_4_27.pdf (дата звернення: 27.10.2020).

8. Нечипоренко А.В. Перспективи розвитку середньострокового бюджетного планування в Україні. Міжнародний досвід середньострокового бюджетного

планування: уроки для України: зб. матер. наук.-практ. семінару, 26 лют. 2020 р. / Університет державної фіскальної служби України, Навч.-наук. ін-т фінансів, банківської справи. Ірпінь, 2020. С. 7—10.

9. Онищенко І.А. Особливості та перспективи запровадження середньострокового бюджетного планування в Україні. Міжнародний досвід середньострокового бюджетного планування: уроки для України: зб. матер. наук.-практ. семінару, 26 лют. 2020 р. / Університет державної фіскальної служби України, Навч.-наук. ін-т фінансів, банківської справи. Ірпінь, 2020. С. 27—29.

10. Павлюк К.В., Шапоренко О.О. Розвиток середньострокового бюджетного планування в Україні. Фінанси України. 2018. № 9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2018_9_5 (дата звернення: 27.10.2020).

11. Чуркіна Т.Є., Коваль В.С. Середньострокове бюджетне планування в Україні. Трансформація фінансової системи та обліку в умовах інноваційної глокалізації національної економіки: Всеукр. наук.-практ. конф. Одеса, 2018. С. 59—61. URL: <http://www.otei.odessa.ua/wp-content/uploads/2018/11/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D1%80%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%D0%9E%D0%A2%D0%95%D0%86-25-26.10.2018.doc.pdf#page=59> (дата звернення: 27.10.2020).

12. Публічне представлення Звіту про виконання Державного бюджету за 2014 рік. Міністерство Фінансів України: офіц. вебсайт. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%91%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82-2014%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf> (дата звернення: 27.10.2020).

13. Публічне представлення Звіту про виконання Державного бюджету за 2015 рік. Міністерство Фінансів України: офіц. вебсайт. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%91%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82-2015%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf> (дата звернення: 27.10.2020).

14. Публічне представлення Звіту про виконання Державного бюджету за 2016 рік. Міністерство Фінансів України: офіц. вебсайт. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%91%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82-2016%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf> (дата звернення: 27.10.2020).

15. Публічне представлення Звіту про виконання Державного бюджету за 2017 рік. Міністерство Фінансів України: офіц. вебсайт. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%91%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82-2017%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf> (дата звернення: 27.10.2020).

16. Публічне представлення Звіту про виконання Державного бюджету за 2018 рік. Міністерство Фінансів України: офіц. вебсайт. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%91%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82-2018%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf> (дата звернення: 27.10.2020).

17. Публічне представлення Звіту про виконання Державного бюджету за 2019 р. Міністерство Фінансів України: офіц. вебсайт. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B1%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82_2019.pdf (дата звернення: 27.10.2020).

18. Тимошенко М.В. Результативність середньострокового бюджетного планування та її критерії. Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 20. URL: <http://>

nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2013_20_7 (дата звернення: 27.10.2020).

19. Тимошенко М.В. Боргова стійкість в системі середньострокового бюджетного планування. Банківська справа. 2013. № 7 (115). URL: http://elibrary.nuft.edu.ua/library/DocDescription?doc_id=263269 (дата звернення: 27.10.2020).

References:

1. Baryshevska, I. V. Kostenko, T. A. and Vrabii, N. V. (2019), "Medium-term budget planning: foreign experience and prospects for implementation in Ukraine", *Market Infrastructure*, [Online], Vol. 36, available at: <https://doi.org/10.32843/infrastuct36-4> (Accessed 27 Oct 2020).
2. Hasanov, S. S. Kudriashov, V. P. and Balakin, R. L. (2015), "Reforming the fiscal system of Ukraine in the context of European integration processes", *Finance of Ukraine*, [Online], vol. 2, available at: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1647876 (Accessed 27 Oct 2020).
3. Davydenko, N. M. and Horobchuk, M. V. (2019), "Medium-term planning in improving fiscal policy in Ukraine", *International Humanitarian University Herald. Economics and Management*, [Online], vol. 8, available at: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvmgu_eim_2019_38_8.pdf (Accessed 27 Oct 2020).
4. Dem'ianchuk, O. I. (2018), "Medium-term budget planning in Ukraine", *Scientific proceedings of Ostroh Academy National University*, [Online], vol. 10, available at: <https://journals.oa.edu.ua/Economy/article/view/2011/1808> (Accessed 27 Oct 2020).
5. Dovhopolova, A. Yu. (2020), "Medium-term budget planning as a component of financial strategic management", *Zbirka materialiv naukovo-praktychnoho seminaru. Mizhnarodnyi dosvid serednostrokovoho biudzhethnoho planuvannia: uroky dla Ukrainy* [A collection of materials of the scientific-practical seminar. International experience of medium-term budget planning: lessons for Ukraine], State Fiscal Service of Ukraine, Educational and Scientific Institute of Finance, Banking, Irpin, Ukraine, pp. 16–19.
6. Liakhovych, O. O. and Dziuba, V. I. (2019), "Medium-term budget planning: world experience and domestic practice", *Zbirnyk naukovykh prats MNPk*, [Online], available at: <https://rep.polessu.by/handle/123456789/14689> (Accessed 27 Oct 2020).
7. Melnychuk, N. Yu. (2019), "Realities of budget planning in Ukraine in recent years", *Odesa National University Herald*, [Online], vol. 4, available at: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vonu_econ_2019_24_4_27.pdf (Accessed 27 Oct 2020).
8. Nechyporenko, A. V. (2020), "Prospects for the development of medium-term budget planning in Ukraine", *Zbirka materialiv naukovo-praktychnoho seminaru. Mizhnarodnyi dosvid serednostrokovoho biudzhethnoho planuvannia: uroky dla Ukrainy* [A collection of materials of the scientific-practical seminar. International experience of medium-term budget planning: lessons for Ukraine], State Fiscal Service of Ukraine, Educational and Scientific Institute of Finance, Banking, Irpin, Ukraine, pp. 7–10.
9. Onyshchenko, I. A. (2020), "Features and prospects of medium-term budget planning in Ukraine", *Zbirka materialiv naukovo-praktychnoho seminaru. Mizhnarodnyi dosvid serednostrokovoho biudzhethnoho planuvannia: uroky dla Ukrainy* [A collection of materials of the scientific-practical seminar. International experience of medium-term budget planning: lessons for Ukraine], State Fiscal Service of Ukraine, Educational and Scientific Institute of Finance, Banking, Irpin, Ukraine, pp. 27–29.

10. Pavliuk, K. V. and Shaporenko, O. O. (2018), "Development of medium-term budget planning in Ukraine", *Finance of Ukraine*, [Online], vol. 9, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2018_9_5 (Accessed 27 Oct 2020).

11. Churkina, I. Ye. and Koval, V. S. (2018), "Medium-term budget planning in Ukraine", *Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia. Transformatsiia finansovoi systemy ta obliku v umovakh innovatsiinoi hlobalizatsii natsionalnoi ekonomiky* [All-Ukrainian scientific-practical conference. Transformation of the financial system and accounting in the conditions of innovative globalization of the national economy], Odessa, Ukraine, [Online], pp. 59–61, available at: <http://www.otei.odessa.ua/wp-content/uploads/2018/11/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80-%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D1%80%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97-%D0%9E%D0%A2%D0%95%D0%86-25-26.10.2018-.doc.pdf#page=59> (Accessed 27 Oct 2020).

12. Ministry of Finance of Ukraine (2015), "Public presentation of the State Budget Execution Report for 2014", available at: <https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%91%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82-2014%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf> (Accessed 27 Oct 2020).

13. Ministry of Finance of Ukraine (2016), "Public presentation of the State Budget Execution Report for 2015", available at: <https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%91%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82-2015%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf> (Accessed 27 Oct 2020).

14. Ministry of Finance of Ukraine (2017), "Public presentation of the State Budget Execution Report for 2016", available at: <https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%91%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82-2016%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf> (Accessed 27 Oct 2020).

15. Ministry of Finance of Ukraine (2018), "Public presentation of the State Budget Execution Report for 2017", available at: <https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%91%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82-2017%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf> (Accessed 27 Oct 2020).

16. Ministry of Finance of Ukraine (2019), "Public presentation of the State Budget Execution Report for 2018", available at: <https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%91%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82-2018%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf> (Accessed 27 Oct 2020).

17. Ministry of Finance of Ukraine (2020), "Public presentation of the State Budget Execution Report for 2019", available at: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B1%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82_2019.pdf (Accessed 27 Oct 2020).

18. Tymoshenko, M. V. (2013), "Effectiveness of medium-term budget planning and its criteria", *Investments: Practice and Experience*, [Online], Vol. 20, available at: https://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2013_20_7 (Accessed 27 Oct 2020).

19. Tymoshenko, M. V. (2013), "Debt stability in the system of medium-term budget planning.", *Banking*, [Online], Vol. 7 (115), available at: http://elibrary.nuft.edu.ua/library/DocDescription?doc_id=263269 (Accessed 27 Oct 2020).

Стаття надійшла до редакції 15.11.2020 р.